

ESPERANÇA CAMPS / Premi Joanot Martorell de narrativa de 2003 amb 'Enllà de la mar'

# “Si ara no escrivim del nostre temps, què llegiran d'ací 25 anys de com era la societat?”

EMBAR MARCO

**E**nllà de la mar (Bromera) és la primera novel·la de la periodista Esperança Camps (Ciutadella, 1964). Narra la història d'una dona que lluita contra la malaltia del càncer analitzant la seua vida, exposant-li al passat amb l'objectiu de guanyar-se un futur. Una història densa, de sentiments, que va guanyar el XXV Premi Joanot Martorell de Ciutadella. Esperança Camps viu a València des del 1989 quan va començar a treballar en Ràdio 9. Actualment és redactora en la televisió autonòmica valenciana. També és autora de *Ju l'ha diré: dos o tres rams de locura* (ed. Menorca segle XX), una biografia del grup de rock menorquí.

**Pregunta.** *Enllà de la mar* sembla un títol amable per a una història que explica el drama de viure una malaltia com el càncer.

**Resposta.** “Hi ha més estalí de l'illa” diu un vers del poemari menorquí Ponç Pons. No he escrit una novel·la dramàtica. És un tros de la vida de Clara Llàbrés, que és una dona de pocs més de quaranta anys, amb una bona feina, amb molts diners, amb una parella estable, amb un passat íntim i pertorbador, i amb molts crans, que la desestabilitza. Un càncer que, a banda de la malaltia física, es converteix en malaltia moral, a la manera de Sòlomid Pàstrova. El ja viscacat, que la desestabilitza. A partir del diagnòstic falidic, Clara dialoga amb la seua vida, amb el seu passat, amb els seus records.

**P.** La seua protagonista defineix la curació del càncer com a síndrome de buidar. Com se li acut aquesta metàfora?

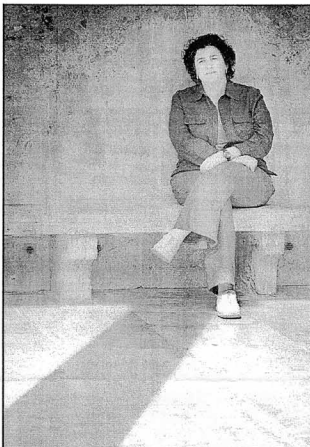
**R.** La idea de buidar per a arribar a existir m'atrau mentalment. Vaig pensar que, una dona, quan l'operen de la matriu, sempre diuen que l'han buidada tota. Ho trobo molt cruel. La buiden per viure, per tornar a ésser. I quan Chillià parlava del feia en la seua obra, que buidava l'espai per creure, doncs vaig relacionar-ho amb la curació.

**P.** Ens trobem amb un personatge una mica estrany, perquè no sembla habitual que una persona es tanque en si mateixa quan més necessita de altres.

**R.** Ja se sap que és de Menorca, són un poc tancats. És possible que no siga massa normal i racionalista. Jo no he conegut ningú que s'alliste tant amb una malaltia grossa, però sí que hi ha gent que es comporta una mica tan tortuga quan té problemes. Clara està convençuda que tot és controlable i una vegada constata que això és impossible, que el procés ja està massa avançat, s'adona que ha de fer un tomb a la seua vida, que ha de prendre decisions i que les ha de prendre ella sola.

**P.** És difícil que tot això no haja derivat en una novel·la dramàtica.

**R.** Na Clara remanava el café molt a poc a poc en una sala de quimioteràpia... a partir d'aquí començava a muntar l'entramet. Si en lloc d'estar en una sala de quimioteràpia haguera



L'escriptora Esperança Camps. J. JESUS CISCA

estat en traumatologia perquè havia tingut un accident, potser s'hauria fet els mateixos plantejaments de vida i d'introspecció per refer-se'n. No volia que fóra dramàtica i per això tallava en uns moments determinats. L'estructura de capítols i els canvis de temps i de personatges van nàixer així, perquè si a mi m'afectava, sempre no volia que un altre patira. Com a lectora no m'agrada un dramatisme en excés.

**P.** Les referències a la poesia hi són constants: versos de Gil de Biedma, de Ponç Pons, de Martí i Pol... són un recurs per a endolir la narració?

**R.** La poesia, i també la música, és un dels refugis que troba na Clara quan està en crisi. Totes les poèsies que cite i els poemes que mencione m'agraden i m'ajuden a sostenir la història. No tenia intenció de donar-li això toc poètic que alguns lectors hi descobren. Només em vaig proposar l'exercici físic d'escriure. Tornar a aprendre a dur les subordinades, els adjectius, els punts, els punts i comes, que en periodisme televisiu no s'usen i acabes temint por d'afroïar-te.

**P.** Creus que la seua condició d'illena, com la de Carme Riera, determina

un cert estil de personatges?

**R.** La condició d'illenes marca molt. Potser sí que hi ha un cert aire en els personatges dels escriptors de les illes que els fa assemblar-se, però no sabria qualificar-los. Tal vegada com d'arrelats estan a la terra, com projecten la seua soledat, o es decanten més cap a la introspecció. Però per a mi no és el mateix ser de Mallorca que de Menorca o de Formentera. E

“Potser sí que hi ha un cert aire en els personatges dels escriptors de les illes que els fa assemblar”

Menorca hi ha molt a mirar: la mar i tu. Els personatges de Riera en *Cop al cel obert* són molt d'illa. I també és de la mallorquina Antònia Vicens, sobretot en *39° sud a Llubera*. Però fixa't que Pau Fàver, de Ciutadella, els anys vintanta feia novel·les del tipus realisme màgic, i tot era una explosió de color i de llum.

**P.** Com s'expliquen les variants dia-

lectals que es reflecteixen en la novel·la? Pel fet de ser l'autora menorquina, estudiant a Barcelona i resident a València?

**R.** Em semblava que si un personatge era de Barcelona havia de parlar barceloní i si era de València, valenciní. I na Clara no podia expressar-se, rimir els seus sentiments, d'una altra manera que no fóra en menorquí. Per a mi els personatges són persones, me'ls crec molt, i no els veia parlant amb una varietat del català diferent de la seua. La Llobet, per exemple, és un personatge del Cabanyal fet de moltes bones valencianes. Jo no començava cap dona menorquina amb les seues característiques, oberta, extravertida, amb un pragmatisme molt d'ací. D'altra banda, a mi no em costa fer aquest canvi de registre perquè l'use en la vida quotidiana. Amb els meus pares i familiars de Menorca no parlo igual que amb el meu company, que és de Carcassent.

**P.** És una manera d'enriquir la llengua?

**R.** Algun lector m'ha dit que sí, però la meua intenció no era enriquir. També està el perill de fer una cosa massa costumista. En aquest aspecte me m'inspira el cas de Carme Riera, perquè ella ho aconseguí perfectament, això de sumar les formes dialectals. Ella és realment valencina, conjuga tots els verbs en balcar escrivint el que escriu.

**P.** És diu que el primer llibre és el més autobiogràfic.

**R.** Suposo que no és el mateix un primer llibre als 20 anys d'edat que a prop dels 40. A Clara Llàbrés li he regalat els meus escenaris, el color i l'angui de les platges menorquines, la Facultat de Periodisme i el carrer Rocafort de Barcelona, on jo vaig estudiar i on vaig viure. També li he regalat els records de la seua infantesa, que va ser bastant més feliç que la seua. Però res més, la resta és ficció.

**P.** Escenaris urbans i personatges actuals. En què coincideixen una gran part de les novel·les que s'extremen aquesta primavera.

**R.** Hi ha hagut massa novel·la històrica. Si ara no escrivim de les ciutats i del nostre temps, d'ací a vint-i-cinc anys, què llegirà la gent de com era la ciutat i la societat del començament del segle XXII? Que se'n hauria d'ir que què menara s'escriu de dos segles enrere?

**P.** Està treballant en una segona novel·la. Té alguna cosa a veure amb *Enllà*?

**R.** No. Ni en el to ni en el tema té a veure amb la història de Clara. Se'm va acudir llegir un telefilm d'agència que es titulava un success dramàtic. I curiosament, com que el telefilm estava en castellà, automàticament la vaig començar a escriure. Per a mi era un joc, una prova. Veure fins on podia arribar. Feia anys que no escrivia en castellà i m'hi vaig enganxar. Quan estava a punt d'acabar-ho vaig parar, i ara a Castella re-fent en català, que és la llengua en què crec que m'expresso millor.

|   |   |   |   |
|---|---|---|---|
|  <p>Editorial de la<br/>Universidad Politécnica<br/>de Valencia</p> <p><b>Fundamentos de físico<br/>catódico para ingenieros</b></p> <p>Pablo Fernández de Córdoba González<br/>Javier Ramos Barahona Sánchez</p> <p>ISBN: 94-9705-545-4<br/>400 pp.</p> <p>25,30 €</p> |  <p><b>Los microorganismos genéticos<br/>en la mejora vegetal</b></p> <p>I. Bazo<br/>J.M. Casillas</p> <p>ISBN: 94-9702-995-1<br/>400 pp.</p> <p>40,00 €</p> |  <p><b>Komi y Leibnitz.<br/>El magisterio en el<br/>espacio</b></p> <p>Jorge Ojea Vico</p> <p>ISBN: 94-9705-535-5<br/>400 pp.</p> <p>17,80 €</p> | <p><b>EDITORIAL DE LA<br/>UNIVERSIDAD POLITÉCNICA<br/>DE VALENCIA</b></p> <p>Campus de Vera, s/n, 46102 Burjassot</p> <p>Tel. 94 387 70 12<br/>Fax 94 387 70 12</p> <p>e-mail: public@upvnet.upv.es</p> <p><a href="http://www.editorial.upv.es">www.editorial.upv.es</a></p> |
|---|---|---|---|